

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Maria 14

TELEFON 124

Librăria Anca

Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 80—

Pe 1/2 an „ 50—

Pe 1/4 an „ 30—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cluj 22 Aprilie 1923.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

Pentru străinătate un exemplar 2 Lei.

Ce se poate petrece în țara românească...

Un ziar din București a adus deunăzi știrea, că vasele românești, când trec pe la Orșova, prin apele românești, trebuie să plătească vamă în valută-aur și — ca să fie și mai cu vârf batjocura — trebuie să ia piloți străini, de cele mai multe-ori unguri și nemți, ca și când n'am fi stăpâni pe ce'i al nostru.

Nu ne miră, că străinii, bunii noștri aliați, ni-au impus, pe Dumărea noastră, vama în aur și piloții rămași la Orșova de pe vremea maghiară, cât ne miră, că guvernările noastre n'au găsit patru ani și jumătate un cuvânt de protestare. Prea ne vine a crede, că nici n'au știut de cele ce se petrec acolo spre sfidarea oricărui sentiment de rușine al nostru.

Și ce să mai zicem la aceasta, că hotărârile comisiei internaționale pentru reglementarea regimului Dunării au fost într-o vreme luate sub președinția delegatului României.

Republica croată

Partidul radical al croaților lui Radici a hotărât acum trei săptămâni să se scoată de sub atotputernicia sârbească și să proclame autonomia Croației și Slavoniei.

De-atunci a trecut vreme și în loc ca situația politică din Jugoslavia să se îmbunătățească, s'a înrăutățit și mai mult. Incordarea dintre croați și sloveni de-o parte și sârbi de cealaltă parte, a crescut într-atâta, încât guvernul lui Pašić a trebuit să-și dea acum trei zile demisia. Aceasta nu i-a fost primită de regele Alexandru.

Tot în săptămâna aceasta, după respingerea demisiei guvernului, s'a ținut un consiliu de coroadă, la care sub președinția regelui au luat parte toți miniștrii și câțiva oameni politici.

Situația a rămas tot cea încordată de mai înainte. Acum trei zile partidul lui Radici a convocat la Zagreb o mare adunare, la care au luat parte peste 25.000 de oameni, hotărând să proclame republica croată, dar să rămână în statul jugoslav, care va fi în acest caz un stat federal.

Cine va veni la prefectura și primăria Clujului.

Dintre cei trei candidați la prefectură ai clubului liberal din Cluj, după informațiunile sigure ce le-am obținut în ultimul moment, sortii de izbândă îl au d. Utalea, subprefectul județului Cojocna, și dl Camil Velican, primar în Alba-Iulia.

Lupta în jurul primăriei se dă pe capete între doritorii liberali de a ocupa postul vacant de primar. Cu toate acestea nu va fi numit nici unul dintre cei candidați. Ultimele zvonuri din București spun, că va fi numit dl Dr. Vasile Oana, consilier la resortul internelor din Cluj.

Spovedania târzie a fostului Consiliu Dirigent

Au trecut patru ani și jumătate, de când Ardealul s'a unit cu patria-mumă, și acei, cari au avut cei dintâi în mână cârma acestei provincii, abia acum își dau seama ce trebuia să facă atunci.

Înțelegeți de bună seamă, că este vorbă despre guvernarea partidului Național, care, de bine — de rău, a organizat Ardealul în cele mai grele și turburi zile, dar care — lucru pe care abia acum a ajuns să-l vadă — a avut față de minoritățile Ardealului politica celei mai păcătoase toleranțe.

Povara acestei politici o simțim cu toții zi de zi, și e bine, că, deși târziu de tot, au ajuns și responsabili guvernării noastre de ieri să-și mărturisească greșala. Un membru al guvernării aceleia a Consiliului Dirigent, dl Onisifor Ghibu, profesor la Universitatea din Cluj, a publicat deunăzi în „Patria“ un articol, prin care recunoaște greșala politicii păcătoase de toleranță a Partidului Național, și cere, după patru ani și jumătate, să se exproprieze bisericile ungurești din Cluj și să se ia două dintre ele pe seama românilor, cari, față de 12 mări biserici ungurești, nu au — deși sunt cam în aceeași proporție numerică, — decât două bise-

ricuțe, în cari abia încap câte 50 de creștini.

E vorbă numai despre biserici. Dar despre câte altele n'ar putea fi vorbă! Să pomenim numai fostului Consiliu Dirigent, că i-se datorește lui faptul regretabil, că, ungurii ardeleni, deși sunt numai 25.5 la sută față de majoritatea noastră de 57.6 la sută, au în multe categorii mai multe școli decât noi. Ne amintim, că în loc să se sechestreze ce era de sechestrat, Consiliul Dirigent de câte ori i-se prezenta din partea maghiară o petiție pentru înființarea unei școli ungurești, o încuviința fără nici o discuție.

Dar poate noi ardelenii (deși nu se permite unora ajunși să guverneze o țară) n'am avut toată priceperea ce trebuia. De aceea e și mai regretabil, că guvernarea din București n'a avut tot timpul un cuvânt de îndrumare. Greșala și-o recunosc și cei din București. Pentru că partidul liberal, care putea face atunci multe, și cu atât mai multe cu cât vremurile erau turburi și noi în război cu ungurii — a ajuns acum, după patru ani și jumătate, să ia multe dintre măsurile ce trebuiau luate atunci. Oricum, mai bine mai curând decât nici odată...

Primăria Clujului la licitație

— „De nu mă vreți voi primar, mă vreau eu“.

Primăria Capitalei Ardealului a ajuns în greu impas — a rămas fără primar și nu-și găsește omul pe care să-l așeze în locul golit de înalte personalități maghiare. Se găsesc adică prea mulți — de aci „criza“ care dăinue de aproape o lună, de aci marile neastâmpăr al tuturor și nerăbdătoarea noastră întrebare de toate zilele: Care-i ăla?

Astfel, ca pretutindeni unde oferta este prea mare, licitația e în toi. La Cluj e — o adevărată licitație, atât doar, că se face numai între chemații partidului dela putere. Primăria Clujului a încăput literal pe mâna clubului liberal din Cluj, căruia i-s'a dat deplinătatea drepturilor alegerii, rămânând să o consfințească ministerul internelor.

Ne-am pomenit astfel cu vrednica de amintire zi de Luni, când la Clubul liberal din Piața Unirii, s'au împărțit voturile între trei membri ai partidului. Alegerea a fost memorabilă și pentru un caragealesc fapt petrecut acolo: cineva, care se zbate demult după multe, văzând că nu e trecut printre candidați, a izbucnit: Așa! pe mine nu mă vreți?.. Și-a fost trecut și ei pe listă, pentru că vorba lui Lăpușeanu, de nu'l vrea lumea (a se

înțelege numai cea liberală), o vrea dânsul... Atât doar, că a rămas cu voturile cele mai puține.

Cineva discutând într'un loc goana liberalilor din Cluj după primărie, a făcut observația cu mutul ales primar în sat.

Povestea mutului ajuns primar trebuie să ne vină într'adevăr în minte. Pentru că e vorba de primăria capitalei Ardealului, în fruntea căreia nu se puneau sub unguri decât persoanele cele mai de seamă. Noi ne amintim, că sub unguri nu se cerea numai decât primarului din Cluj să fie de-al guvernului; principalul era să fie destoinic a face din Cluj o fortăreață a ungurismului.

Se vede acum, că din suferințele de o mie de ani n'am învățat prea multe.

Preschimbarea hârtiilor-monedă rele.

Camera de industrie și comerț din Cluj, după ce acum o săptămână hotărâse să înceapă o acțiune pentru preschimbarea hârtiei-monedă deteriorate, a ajuns acum la o înțelegere cu direcția Băncii Naționale din Cluj. Banca Națională va preschimba zilnic câte zece mii de lei răi pe lei noi de câte doi și cinci.

Exproprierea bisericilor străine

Intâiul succes al bisericii românești unite din Cluj.

Chestiunea s'a pus neted, îndrăzneț, tocmai de partidul, care prin toleranța fără margini ce a avut-o față de minorități în timpul guvernării sale, era chemat să-și recunoască greșala și să indemne ca să facem acum, ceea ce se putea prea ușor face cu patru ani în urmă.

În ziarul „Patria“, care prea arareori își extinde controlul și în alte părți decât în câmpul de bătaie liberal, a apărut deunăzi un articol serios al dlui profesor universitar Ghibu, cerând o nouă expropriere, de data aceasta a clădirilor publice ale străinilor. A cerut cu bărbăție să se ia două dintre bisericile ungurești din Cluj și să se dea credincioșilor români.

Articolul energetic al dlui Ghibu a făcut să sară toată presa maghiară. Ziarele ungurești s'au grăbit cu apărarea și — pentru că e vorba de bunuri ungurești, cari au fost înființate și din bugetul statului maghiar stors din sârăcia românească, — au găsit învinuirea, că o nouă expropriere ar însemna un act comunist.

E ușor ungurilor să spună aceasta. Noi însă trebuie să ne arătăm acum după patru ani și jumătate, energici. Trebuie să începem astăzi a face ceea ce se putea face fără mult zgomot la începutul stăpânirii noastre. În revizuirea trecutului nostru de proaspătă independență trebuie să nu dăm înapoi ori-câte acuzații ni-s'ar aduce. Pentru că oricât vom fi atacați, acei cari au fost privilegiați în dauna noastră n'au decât să se supună, după cum i-am văzut săptămâna trecută supunându-se ordinelor ministeriale privitoare la școlile lor.

De-oamdată avem un început frumos, înfăptuit de biserica unită, care ne-a înștiințat, că cu începere de mâine, în fiecare Duminică se va oficia în biserica minorităților din Str. Regina Maria, dela orele 8 până la orele 10, slujbă religioasă românească de către preoți greco-catolici.

Vedem deci, că s'a ajuns la o învoială între biserica unită și între ordinul minorităților. Și având acest început, nu ne rămâne decât să pornim înainte și să ne facem dreptate ori prin învoială, ori prin lege dacă nu se poate altfel.

Impărțirea sporului de salarii pentru funcționari.

Scumpătatea care a luat în timpul din urmă proporții uriașe în toată țara, a silit pe funcționarii publici să ceară mărirea salariilor, așa după cum s'a făcut cu lefurile ofițerilor. Mult timp ministrul finanțelor s'a împotrivit, motivând, că statul nu are de unde mări lefurile. Pe urmă, amenințându-se cu greva generală, ministrul s'a învoit să urce lefurile, acordând suma de 500 milioane pentru funcționarii din întreagă țara.

Comisia însărcinată cu împărțirea acestui fond între diferitele ministere, s'a întrunit alaltăeri, Joi, la ministerul finanțelor și sub președinția dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a hotărât cum să se facă împărțea.

Catedrala Clujului

Sinodul eparhiei ortodoxe a Clujului, Vadului și Feleacului a dat săptămâna aceasta împuternicire consistorului eparhial să înceapă încă în cursul acestui an zidirea de mult plănuitei catedrale ortodoxe a Clujului.

Hotărârea este îmbucurătoare și înseamnă nu numai un progres religios, ci și unul național. Pentru că era într'adevăr ceva înjosit, ca în capitala Ardealului, în care am ajuns a fi mâine-poimâne tot atâția câți ungerii, să avem pentru treizeci de mii de creștini români numai două biserici în cari abia încap câte 50 de oameni, în timp ce confesiunile maghiare au 12 mari biserici, dintre cari cea mai mare în piața centrală, într'un loc și de-o mărime cari să izbească din primul moment în ochii străinului, făcându-l să și zică, că este tot în Ungaria.

Moartea unui prieten al românilor

— Carol Révai —

Intr'un mic orașel ardelenesc, la Baia-Mare, s'a stins din viață, bătrân, sărac, muncit de boală, orb și fără prieteni, poetul unger Carol Révai, prieten al nostru încă de pe vremea stăpânirii ungurești și un bun și sărguincios traducător al literaturii românești.

Carol Révai, poet unger destul de luat în seamă, dar și mai bun tălmăcitor al literaturii noastre, a fost unul dintre acei foarte — foarte puțini ungeri, cari ne-au înțeles în Ungaria necazurile, ne-a iubit și s'a înflăcărat de frumusețea poeziei românești. A tradus mult; în 1906 i-a apărut întâiul volum de tălmăciri românești în ungurește, poeziile lui George Coșbuc. A mai publicat apoi traduceri din Eminescu, Octavian Goga și alți poeți ai noștri, iar acum, la moartea sa, a lăsat literaturii ungurești toate poeziile lui Coșbuc și Eminescu traduse.

Pentru prietenia ce ni-a purtat-o și pentru râvna cu care a tălmăcit Ungurilor literatura noastră, statul român i-a acordat acum o jumătate de an decorația Bene-Merenti, cea mai înaltă distincție pentru literatură.

Pomenindu-l și noi, împlinim o datorie ce-o avem față de unul, care ni-a fost prieten încă din vremurile ungurești.

Numele lui mai merită însă pomenit și pentru altceva. A murit într'o vreme, când în loc să vadă înfrății pe români și pe ungerii ardeleni, frăție pentru care au muncit toate celulele creierului său și au vibrat toate coardele inimii sale, — îi vedem pe ungerii ardeleni mai porniți decât oricând împotriva României.

Nu o spunem noi aceasta. O mărturisește ziarul partidului maghiar din România, „Ellenzék“, atunci, când din ură nici nu pomeneste despre moartea poetului Révai, despre care trebuia să și aducă aminte, că a fost și un poet unger și nu numai un traducător al literaturii românești și un prieten al românilor.

Prietenul nostru Carol Révai a murit astfel urât într'atâta de o parte, de partea conducătoare, a ungerilor din Ardeal, încât n'a fost învrednicit nici de-o simplă anunțare a morții sale. Lucrul să nu ne mire însă; acei cari

Nu știm câți bani a putut episcopia ortodoxă să adune, pentru ca să poată clădi catedrala. Dar statul are marea îndatorire, de a da tot sprijinul. Când se găsec într'un stat la toate departamentele bani pentru toți sinecuriștii, pentru o catedrală românească la Cluj trebuie să se găsească și mai mult decât s'a hotărât în primul moment. Este însă îmbucurător, că guvernul s'a arătat destul de cu mână largă în votarea unui buget pentru construirea catedralei.

Mai așteptăm acum, ca și zidirea catedralei românești unite să se înceapă în cel mai scurt timp, fiind amândouă nu numai temple ale stămoșestii credințe, cât și mai mult niște mărturii ale prezenței noastre stăpânitoare în această capitală de provincie destul de ungurească și evreească și astăzi.

conduc pornirile ungurești din Ardeal sunt oameni cu sânge nobil, iar prietenul nostru a fost un simplu gânditor și poet unger, botezat cu nume democratic (cu i și nu cu y la sfârșitul numelui) și a murit orb, istovit de boală, sărac încât să nu aibă după ce bea apă, și lăsând în urmă o soție oarbă, bătrână și copii flămânzi.

Le spunem asesea pentru a înștiința statul român, că are o datorie de împlinit față de acela, care ni-a fost prieten încă de pe timpul când putea mult mai bine să ne asuprească, putând să ajungă astfel la altă soartă decât aceea de a muri în sărăcie — și care nu este socotit de către conducătorii ungeri vrednic nici de o simplă anunțare a morții lui.

Parlamentarismul în Rusia

Telegramele vestesc o nouă reformă adusă de guvernul sovietic din Moscova. Este vorba nici mai mult nici mai puțin decât despre reintroducerea vieții parlamentare. Prin reforma anunțată se va reînființa parlamentul rusesc bicameral, cu un senat și o cameră. Camera deputaților va fi compusă din membrii comisiei centrale sovietice, iar senatul din delegații țărilor federale, fiecare dintre statele Rusiei bolșevice având să trimită un număr egal de membrii.

Firește, parlamentul rusesc astfel constituit nu va fi o iconă aidoma a parlamentelor burgheze, nefiind alegeri libere ca în țările burgheze și nefiind senatori de drept și după titluri de noblețe.

Principalul este însă, că s'a admis revenirea la principiul unui parlament după sistemul celui desființat de revoluția bolșevică.

Plecarea M. S. Reginei la Beigrad. — M. S. Regina a plecat din nou la Beigrad săptămâna aceasta. Dela Beigrad suverana României împreună cu suverana Jugoslaviei se vor duce la băile dela Ragusa, în Dalmația.

Cursurile la Universități.

Redeschizându-se Luni Universitățile, potrivit hotărârii mai dinainte a rectorilor și ministerului instrucțiunii publice, agitația studenților a reînceput odată cu întoarcerea majorităților de pe la vreme. Hotărârea comitetului studențesc, luată în săptămâna patimilor, de a reîntra la cursuri împreună cu evreii, n'a fost respectată decât de foarte puțini creștini. Evreii s'au prezentat însă aproape toți, și s'a întâmplat astfel, la București, ca profesorii să țină cursuri numai evreilor, în timp ce studenții români adunați pe sală cântau „Christos a înviat“ și cântece patriotice.

Situația, în urma împotrivirii dela București, s'a agravat iar. Incidente, în afară de mici dela București, n'au fost însă. Nici la Cernăuți, nici la Iași studențimea n'a putut fi convinsă de către profesori să se împace.

La Cluj consfăturile studenților se țin mereu. În cea dintâi s'a hotărât cu majoritate zdrobitoare continuarea luptei. În cea de a doua apoi, studenții filosemiți, spre a arăta că sunt destui, au făcut singuri votare, votând 72 pentru intrarea la cursuri alături de evrei, și nouă (tot dintre ei) împotriva. Rectorul Universității a depus o muncă stăruitoare pentru ajungerea la acest rezultat. Tot atunci studenții clujeni potrivnici împăcării cu evreii, au ieșit dela vot. Manifestații n'au fost.

La continuarea mișcării s'au realiat și școlile superioare închise pentru antisemitism odată cu universitățile: academiile de comerț și politehnicele. La Timișoara studenții școlii politehnice au făcut și o mică manifestație contra trupele teatrale evreești.

Cursurile se țin înainte, cu foarte puțini români și cu toți evreii.

„Revoluția din România“

Decând am scris în coloanele acestea despre „ocuparea Bucureștilor de către soldații ungeri comandați de d. I. I. C. Brătianu“ (vezi „Ellenzék“), povestea întâmplărilor din București din vrednica de amintire zi când opoziția și guvernul s'au încăerat pe străzile capitalei, — s'a întâmplat un lucru, care răsfrânge lumină orbitoare asupra nechibzuitei politice a noastre de astăzi. Ziarele opoziționiste au vorbit atunci despre sânge curs pe străzile Bucureștilor, și a fost destul să audă Budapesta atâta ca să umplă lumea cu zvonul, că în România a izbucnit revoluția.

E de prisos să se mai spună, cât rău să face prin aceasta statului român. Cu toate acestea trebuie să se lovească mereu în politica nechibzuită a oamenilor noștri, pentru că vedem astăzi, că nici după zvonul revoluției lumea noastră politică nu s'a cumișit. Dimpotrivă, își face de cap și mai abilit. Își face de cap de față fiind reprezentanții străinătății.

S'a întâmplat adică, că după știrea revoluției dela noi, o seamă de străini au venit la București, ca să vadă ce e. Oaspeții sunt gazetari și oameni de finanțe, cari țin să spună lumii întregi, ce este în România?

Și tocmai când aceștia sunt la București, opoziția convoacă o nouă adunare, iar guvernul aduce soldați, cari atacă pe manifestații.

Să ne închipuim, ce poate zice despre noi străinătatea, când va vedea în ziarele de pretutindeni fotografia încăerărilor de pe străzile Bucureștilor!

Am ajuns astfel cu politica noastră nechibzuită, ca în cinematografele din străinătate să ruleze filmele „revoluției“ noastre, filmele încăerărilor de pe străzile bucureștene. Să ne gândim

numai, că am ajuns de răsul ultimului mahalagiu din orașele străinătății, care se va distra la cinematograf cu rulări a căror montare ne costă pe noi și sânge și renume și 300.000 lei una, ca cea de acum o săptămână.

Liga Națiunilor și exproprierea din România

S'a anunțat nu de mult, că în urma protestelor repetate ale Ungariei, Liga Națiunilor a hotărât să ia în dezbateri aceste proteste ridicate de guvernul maghiar împotriva reformei agrare din România. Este vorba despre moșiile din Ardeal ale ungerilor repatriați în Ungaria, moșii, cari au fost expropriate în întregime potrivit legii agrare.

Ultimele telegrame anunță, că conferința Ligii Națiunilor întrunită Joi în sesiunea de primăvară, a hotărât să discute azi sau Luni protestele Ungariei.

Știrea aceasta arată încă odată, că Ungaria caută României cu orice preț un nod în papură. Pentru că exproprierea n'a cruțat nici pe cetățenii României, iar pentru cei cari nu sunt țară, ori în care țară s'ar afla, a hotărât exproprierea integrală. Din partea acestora nu s'a protestat. Singuri conții ungeri dela Budapesta și-au ridicat cuvântul. Judecata acestora o cunoaștem însă de mult. Ceeace este însă de mirare, este că au protestat contra României și săcuii din Ungaria. Este de mirare, pentru că nu sunt unu-doi săcuii ardeleni, cari la fel cu românii s'au împărtășit din binefacerea proprietății.

Săcuii din Ungaria, protestând contra reformei agrare din România, arată că n'au nici o legătură cu săcuimea proletară din Ardeal, care a fost improprietărită prin reforma românească. Dar dela acești săcuii din Ungaria, cari au jurat nu demult, la Ciaba, moarte României, ne putem aștepta la orice; mai cu seamă că societatea lor e sub conducerea fostului ministru Bánffy, care, având moșii în Ardeal, are îndoite interese de a protesta și lupta contra statului român.

Controlul cărților din Ungaria

Polițiile de pretutindeni au întreprins razii pe la librăriile ungurești din Ardeal, sechestrând cărțile ațătoare aduse din Ungaria.

Măsura a fost hotărâtă de guvern și s'a pus în aplicare după ce organele siguranței și ziarele românești au dat alarma, că atât în școlile maghiare, cât și în casele ungurești au pătruns cărți din Ungaria, prin cari să ațăte împotriva noastră.

Lucrul acesta s'a adevărit și guvernul a trebuit să ia măsuri, hotărând confiscarea cărților acestora aduse din Ungaria. Totodată a dat îndrumări oficiilor de vamă să confişte cărțile ce se importă din Ungaria, precum și cărțile tipărite în Ungaria după 1920 pe cari le aduc cu ei călătorii din Ungaria.

Băncile, Comercianții, Industriașii sunt rugați să și facă Inseșiunile reclamele în ziarul „Clujul“ în preț de jumătate ca ori unde.

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

Ziarul „Clujul“ dorind a servi interesele tuturor păturilor românești, atât dela sate, cât și dela orașe, înfățișată pe cetitorii săi să adreseze pe numele ziarului la Librăria Al. Anca Cluj, Piața Unirii 32, ori-ce plângeri vor avea. Plângerile cari vor surta iscălitura întreagă a trimitătorului, le vom supune în coloanele „Clujului“ atenției forurilor în drept.

Rugăm însă să ni-se scrie cât se poate de scurt.

Scriitorii români la Cluj.

Miercuri a sosit la Cluj grupul de scriitori anunțat, cari au organizat pentru Vineri o reușită șezătoare artistică, citind fiecare din operele sale. Din tur-leu fac parte scriitorii Alfred Moșoiu, vice-președintele Societății Scriitorilor Români, Ion Minulescu, directorul general al artelor, Liviu Rebreanu, Ion Corbul, Basarabescu, Cornel Moldovanu.

Scriitorii au fost primiți la gară de autorități și de cetățeni. În cursul zilei întâi au fost ospătați la d. general M. Petala. Distinși oaspeți au vizitat apoi instituțiile din Cluj.

Dela Cluj vor pleca în turneu prin orașele ardelen.

Un congres al francmasonilor la Cluj.

Dupăce guvernul a încuviințat astăzi reînființarea lojii francmasonice din Cluj, aceasta a început să se reorganizeze, și suntem înștiințați acum, că a ajuns să și pună temelii solide. Pentru devărsirea reorganizării s-a hotărât să se țină zilele acestea un congres la Cluj.

Știrea aceasta nu este într'atâta de surprinsă de seriozitate încât să se treacă peste ea cu o ușurință comună. Lojile francmasonice sunt — după cum îndobște se știe — un fel de guverne clandestine, care cârmuesc și guvernele oficiale ale țării și le cârmuesc după preceptele impuse de evrei, cari sunt capii mișcării masonice. La noi însă francmasoneria nu e numai o armă evreiască, ci este și una ungurească.

Pentru că — vorbim despre loja masonă din Cluj și din Ardeal — francmasoneria de aici e reprezentată numai prin evrei și magnați unguri. Astfel, dupăce știm aceasta și dupăce ne mai mintim de puterea ce reprezintă lojile francmasonice de pretutindeni (o putere prin esență distructivă), ne vom da seama, că reorganizarea masoneriei în România este un fapt deosebit de periculos. La noi opera francmasonă nu va fi numai una evreiască, cum este în restul lumii, ci va fi și una maghiară, dovedindu-se încă odată prin aceasta un lucru pe care l-am constat demult, că ungurii și evrei sunt uniți în România. Ne referim numai la membrii evrei ai partidului maghiar în România, la îndemnurile ce se fac studențimii evreiești de a se duce la Universitatea din Seghedin, și la faptul semnificativ, că parohiile ungurești, dovadă cea din Hațeg, dau ajutoare bănești școlilor de lege mozaică.

Știind toate acestea și mai cu seamă știind, că în lojile francmasonice de aici nu există nici un român, ne mirăm, că s'a găsit din București o coadă de șopor, gazetarul Costa-Foru, care să se, ca român, președinte al lojii din Cluj.

Alegeri la baroul din Cluj.

— De azi într'o săptămână va avea loc la baroul avocaților din Cluj alegerea noului comitet și a noului decan. În vederea aceasta s'a pornit printre avocații din Cluj o aprinsă mișcare. Se afirmă că vor candida pentru titlul de decan dnii Dr. Roman, Dr. Ghilezan și Dr. Isacu.

Un memoriu al învățătorilor din țară. — „Sfatul Învățătorilor“ a trimis ministrului instrucțiunii un memoriu, arătând, că sporul de 40 la sută asupra salariilor este insuficient față de scumpetea din țară.

Memoriul amintește, că dacă nu se va acorda un spor mai mare decât cel de 40 la sută făgăduit de guvern, învățătorii se vor simți atrași spre cariere mai bănoase și vor părăsi școala.

Contractul uzinei electrice din Cluj în discuția ministerului. — Consiliul Tehnic superior din București a luat săptămâna aceasta în discuție contractul de convenție provizoriu privitor la exploatarea uzinei electrice a Clujului.

S'a desbătut deasemenea cererea uzinei electrice din Timișoara, pentru acordarea avantajelor logii de încurajarea industriei naționale.

I. L. Carageale în esperanto. — Ziarul „Esperanto Triumfonta“ din Germania publică în ultimul număr o năvelă a marelui nostru scriitor Ion L. Carageale, în traducerea d-lui Tiberiu Morariu.

Ziarul făgăduiește că continue traducerea în esperanto a scriitorilor noștri de seamă.

Primar român la Zalău. — În locul primarului ungar Halmágyi Albert din Zalău, care a trecut la pensie, a fost ales dl Nicodin Cristea, întâiul primar român al Zalăului.

Mișcări în Ungaria pentru întronarea Habsburgilor. — La Budapesta s'a început o nouă mișcare pentru readucerea Habsburgilor pe tron. În vederea aceasta s'a propus Adunării Naționale reînființarea palatului, instituțiune istorică desființată odată cu regatul, la 1918. Palatulul e locșitorul regelui în caz de boală sau minorat, deci reînființându-se această demnitate, nu e decât un pas până la întronarea unui rege, intrucât existând palatulul se consideră ca existent și regele, care ales în persoana lui Oto fiul fostului ex-rege Carol, este încă minor.

Adversarii monarhiei au început și ei să se agite.

Anunțarea pădurilor cumpărate în ultimii trei ani. — Serviciul Contencios Regional din Cluj a pus în vedere tuturor proprietarilor de păduri, ca în baza ordonanței ministeriale 1042/923, să și anunțe pădurile cumpărate după 16 Sept. 1920.

Am anunțat în rândul trecut, că autoritățile au fixat amenzi și pedepse enorme pentru o seamă de negustori din Cluj, pe cari i-a învinuit de speculă. „Sfatul Negustoresc“ din Cluj ni-a pus acum la dispoziție lista de mai jos a comercianților pedepsiți în mod exagerat și, după spusele lor, pe nedrept. Aceștia sunt:

Izsák Kasztner, 2000 lei amendă, Samoil Weinstein 5000 lei, Erfurth și Szakács, restauratori, 5000 lei, Fabrica „Unirea“ (bomboane), 1500 lei, Ábrám Samu, 5000 lei, Katonai K., cooperativa măcelarilor Feszt și Hajdu, Alexi G. Berkovics M. măcelar, fiecare aparte 10.000 lei, Herman Andrei, 10 mii lei, Bot F., Antonean Petru, Vrabel M., succ. Ungar, fiecare aparte, 10.000 lei, Veres Gyula, 50.000 (cafea, smochine), Mihály Manó (o cutie cremă de ghețe, 50.000, Konkoly Stefan, 10.000 lei, pentru călcarea prețurilor maximele 5000, — pentru neafișare (a lipsit din prețul curent curmale, por-

tocale, 5000 lei); Veres Iuliu, slănină papricată, 30.000 lei și 60 zile închisoare.

Precupeți:

Grosz Izsák, preț curent, 5000 lei, — la tribunal scăzut la 3000 lei, Róth Dániel, vânzător de pâine pe piață, a vândut pâinea cu 3'50, pe prețul de 4 lei, 15.000 lei, Abraham Hersch, 2500 lei, Goldman Ernest, pâine 15.000 lei amendă.

Primele 14 firme au fost amendate în cursul anului trecut, iar restul în anul acesta. Partea dintre amenzile acestea sunt și azi la judecătorie, unde se așteaptă să se facă dreptate.

Biroul de Muncă, Plasare și Informațiuni al Căminului studențesc, strada Avram Iancu 11, primește: traduceri, copii de acte, desene etc, oferă: puteri de muncă pentru birouri, contabili, meditații în toate limbile etc. Serviciu ieftin, prompt și conștiincios.

Rugăm adresele tuturor Societăților pe Facultăți dela Universitatea din loc, apoi adresele tuturor Societăților National-Culturale din diferite regiuni cu sediul în Cluj, precum și adresele diferitelor Societăți și Organizațiuni studențești române din țară și străinătate. Biroul de Muncă, Plasare și Informațiuni al Căminului studențesc Str. Avram Iancu 9--11 Cluj.

Neînțelegerile dintre muncitorii extremiști și dintre cei moderați din Ardeal au ajuns acum să ia o întorsătură, în urma căreia despărțirea lor este ca și sigură. Ruptura s'a declarat la adunarea asociației muncitorilor lemniari, unde extremiștii au exclus dintre ei pe mai mulți moderați, astfel și pe secretarul asociației. Printre alți propuși pentru excludere a fost și d. Flueraș, care a rămas însă și pe mai departe în asociație.

Observăm, că cei mai mulți extremiști sunt de naționalitate unguri și evrei și că atacul lor s'a îndreptat contra tovarășilor de naționalitate română.

În urma acestora conflictul dintre muncitorii români și străini, care există de mai demult, s'a înrăutățit și poate duce la o ade-vărată dezbinare.

În timp ce la granița jugoslavă se semnalează masări de trupe ungurești „civile“, la granița nordică patrulile ungurești atacă pichetele cehoslovace.

Se vede, că Ungaria a început din nou să se miște și pregătește fără îndoială ceva. Ziarele ungurești, pentruca să justifice o eventuală acțiune a Ungariei, dau alarma, că patrulile cehoslovace atacă pe grănicerii unguri. Intenția ziarelor maghiare e mai mult decât vădită.

Noua Constituțiune votată de Adunările Naționale Constituante, sancționată și promulgată în ziua de 28 Martie 1923, se află de vânzare la Librăria Anca, Cluj. O broșură Lei 6.

Căutăm

imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal. Doritorii vor adresa Administrației ziarului „Clujul“, oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați, vor primi gazeta gratis și onorar.

Nou apărute

în Editura Librăriei Anca Cluj.

Nenorocții (roman) A. Șerbănescu. Prețul Lei 5.—

Ecouri (versuri) Dumbravă Lei 5.—

Oglinda Fermecată, Piesă lirică în 4 acte, după Grim de I. Iasinsky, profesor. Prețul Lei 10.—

Teatrale. — Artistice.

Dela Teatrul Național.

Ordinea reprezentațiilor:

Sâmbătă, 21 Aprilie: Reprezentație de dans a *Drei Floria Capsali*.

Duminică, 22 Aprilie *Matineu*. pentru a doua oară comediile.

Nodul Gordian, Interpretul și Căsătorie silită.

Martți, 24 Aprilie *Concert Stroescu Tenor dela Opera Comică din Paris*.

Automobil-Club Regional Cluj.

Comunicat.

În luna Iunie a anului curent (data exactă se va comunica ulterior) va avea loc cel de al doilea concurs de turism organizat de *Automobil Clubul Regal Român* cu concursul *Automobil-Clubului Regional Cluj*. El cuprinde următoarele etape: București—Iași—Cernăuți—Târgul-Mureș—Cluj—Timișoara—Govora—București în total cca 2400 km. Regulamentul concursului a apărut și se găsește în Cluj:

la secretariatul *Automobil-Club Regional Cluj*

la societatea anonimă „Auto-Mecanica“

la firma Emil Blaga

la firma C. A. C. Bart & Co și

la firma „Ford“ Perry-Porțiu.

Toți automobiliiști cari doresc a lua parte la concurs, fie ei membri ai *Automobil-Clubului* sau nu, se vor adresa Secretariatului A. C. Rg. C. unde vor primi toate informațiunile relative.

A. A. L. I. R. R. Principele Moștenitor și Principele Nicolae au binevoit a trimite *Automobil-Clubului* adresiunile lor privitor la participarea în concursul anului acesta.

Mica publicitate

2 Lei cuvântul.

Anunțurile trebuiesc predate cel mai târziu până Vineri dimineața la 8 oare la Librăria ANCA, Piața Unirii.

Masini de tipografie de vânzare americane cu ramă de 33×23 și 46×33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 45.000 Lei. Adresa: Librăria Anca, Cluj.

Turnător de clopote cu practică îndelungată, să și înalțeze ofertele la Librăria Anca, Cluj, să pretinde să poseadă afară de limba Română și cea Germană și Maghiară.

Conducător de Librărie să caută urgent nu-mai domni, cari au praxă îndelungată, să și înalțeze ofertele la Librăria Anca, Cluj, să pretinde să poseadă afară de limba Română și cea Germană și Maghiară.

Casă, în apropiere centrului cu 2—3 odăi, baie, bucătărie, curte, grădină și grajd de piatră, cumpăr imediat. Oferte la Administrația ziarului, Regina Maria, 14.

Instalație completă de Ațetelin foarte acomodată la economie mai mare, efitin de vânzare. A se adresa la Adm. ziarului Regina Maria, 14.

Administrator expert se caută pentru ziarul „Clujul“.

Se caută contabil expert și corespondent, care posedă limba română, germană și maghiară, numai pentru orele de după masă. Oferte la Adm. ziarului, Regina Maria, 14.

Se caută Domnișoară la servit pentru Librărie, se preferă aceea, care au praxă de prăvălie și cari vorbesc limba rom., germ. și mag. Oferte la Adm. ziarului, Regina Maria, 14.

Dicționar de Gheție să caută. Oferte la Adm. ziarului Reg. M. 14.

Acvistor de reclame pentru orașul Cluj, separat în tot orașul să caută pentru ziarul „Clujul“ cu bună provisiune. Adresa la Adm. ziarului, Reg. M., 14.

Învățăcel din familie bună cu 2—4 clasă civile sau liceale să caută pentru librăria Anca Cluj.

Răspândiți ziarul „Clujul“ care apare permanent în 10.000 exemplare.

**CASSA DE PĂSTRARE
ȘI BANCĂ DE CREDIT SOCIETATE PE ACȚII**

(12) 3-10 CLUJ PIAȚA UNIRII 7.
Capital Social 16,000.000 Lei. Fond de rezervă cca 15,000.000 Lei.
Filiale: Dej, D.-Sânmărtin, Alba-Iulia, Târgul-Mureș.
Devize primim sub condițiuni favorabile.

„AUTO-MECANICA S. A.”

CLUJ, STRADA REGINA MARIA Nr. 10.
ACCESORII, CAUCIUCURI, PIESE DE SCHIMB
BENZINA, ULEIURI, GARAGE, ATELIERE
STRADA DOROBANȚILOR Nr. 18. (21) 3-10

„ECONOMUL”

(1) 3-10 institut de credit și economii, societate anonimă în CLUJ.
Sediul: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 26. (Casa proprie).
Filială: Ludoșul-de-Mureș. TELEFON: Nr. 416.
Capital autorizat: Lei 5,000.000. Capital vărsat: Lei 3,000.000.
Fondat în anul 1886, cel mai vechiu institut financiar românesc în Cluj
Se ocupă cu tot soiul de afaceri bancare. — Primește depuneri pe livrete și în cont-
curent, pe lângă condițiunile cele mai avantajoase, impozitul îl plătește institutul. —
Acordă împrumuturi pe cambii (polițe) cu cavenți, și pe intabulare. — Deschide con-
turi-curente cu acoperire. — Primește asemnări de bani la ori-care institut din patrie.

Aneta Oltean & Co.

Salon modă de Paris — Párisi női kalap divatszalon
Cluj—Kolozsvár P. Unirei No. 1. (15) 3-10
(Mátyás királyi-tér).
Au sosit cele mai nouă modele de vară.

Banca Ardeleană și Casa de Economie S. A.

Cluj, Piața Unirei Nr. 32. (2) 3-10
Capital social: Lei 40,000.000.
SUCURSALE: Tg.-Mureș, Uioara, Reghinul-Săseșc, Turda.

Cel mai mare și asortat magazin din țară de articole de sport și
vânătoare. Reprezentantul mai multor case mari din străinătate.
Cluj Calea Regele Ferdinand Nr. 141. (4) 3-10 Nicolae Roșca

**Banca Economică Națională Societate Anonimă.
Közgazdasági Bank Részvénytársaság.**

Telegramă—Sürgöncim: Közgazdaságibank.
TELEFONOK: 9-49, 10-37 és 2-35.
CLUJ, STR. MEMORANDULUI 20. (13) 3-10

Cel mai efin izvor de cumpărare (25) 3-10

Eugeniu Szabó

depozit pentru mode de dame.
Cluj, Str. Regele Ferdinand 5.

„ALBINA” Intrepozite

și societate comercială anonimă. Cluj Piața Gării. (Telefon 5-71).
Capital soc. 6 milioane Lei. Linie proprie de garaj.
Imagazinează tot felul de mărfuri. Acoardă împrumut pe gaj de marfă.
Finanțiază afaceri comerciale și industriale.
Import-Export (3) 3-10

„ALBINA”

institut de credit și economii. Agenții: Săn-Mărtin.
Centrala: Sibiu. Sucursale: Brașov, București, Cluj, Medias, Lugoj, Târgul-Mureș și Timișoara.
Capital societar deplin vărsat . . . Lei 25,000.000—
Fonduri proprii . . . Lei 18,000.000—
Depuneri spre fructificare . . . Lei 260,000.000—
Cel mai vechiu institut financiar românesc din Transilvania.
Să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă, are cores-
pondenți în orașele principale din țară și străinătate. (19) 3-10

Cea mai bună cafea turcească prăjită
și crudă să afli numai la firma

„Atlantica”

prp. P. Pop
Calea Regele Ferdinand Nr. 1
CLUJ (11) 3-10

Babos & Comp

comercianți mari de fier.
Cluj Regina Maria
au în deposit cele mai bune
pluguri și recvizite de economie.
(14) 3-10

J. Nacht Filiala Cluj

Soc. în nume colectiv.
Metale, ferărie, articole tehnice,
materiale pentru CF și industrie
(15) 3-10 En-Gros.
Telegrams: METALNACHT Telef. 653

„ASTRA”

Fabrică românească de rum, cognac,
licheruri și Hala de Coloniale
CLUJ Calea Victoriei Nr. 41.
(18) 3-10 Telefon 1300
Engros Endetail

Fornszek & Wagner

comercianți de fier-vaskereskedők
Cluj. Calea Victoriei 6
Cel mai efin izvor de cumpărare.
(17) 3-10

L. Oriol Henne

(văpșeală de păr)
cea mai renumită și nevătămătoare.
Se afli în toate colorile numai
(14) 3-10 la magazinul
Iuliu Mussa
CLUJ, Str. Memorandului 16.

Alexandru Niman

ceasornicar și juvaier
CLUJ Regina Maria 41.
Face reparații precise și
eftine. Cumpăr aur cu pre-
țul cel mai înalt. (8) 3-10

Cel mai efin izvor de cumpărare

Drogeria „Viorelia”

Viorel Fodor
CLUJ Piața Unirei 15
Engros Endetail

Dacă voești să cumperi efin
cercetează urgent

Centrala de coloniale

IOAN POP
CLUJ Regina Maria 9. (10) 3-10

Teodor Maior

Intreprindere Românească
Electrotehnică și Mecanică
CLUJ, Calea Victoriei 7.
Telefon 577. (16) 3-10

Mihail Kormendy Mihály

Cluj—Kolozsvár
Str. Regina Maria 25 Telefon 95 (6) 3-10

Dacă voști cafea bună
grăbiți la

Horváth

(5) 3-10 CLUJ
Str. Regina Maria 17

„Regele Pălăriilor”

„Kalap Király”
CLUJ Piața Unirii 24
Articli de modă bărbătească se
pot cumpăra mai efin ca ori unde.

Cel mai bun izvor de cumpărare este

Drogeria „EMKE”

proprietar Alexandru Barkóczy
Asortiment bogat. Prețuri efine.
Serviciu solid (20) 3-10

Marele Magazin „COLOMBO” Cluj

proprietar Ionel Aldica Telefon 200.
Cel mai bine asortat cu: Coloniale,
Delicatese, Conserve, Vinuri, Cham-
pagne, Liqueruri și nemuritoarea
Tuică de Văleni.
Invită onor. Public a se convinge că
zdrobește concurența.
Mărfurile se trimit
prompt la domiciliu. (23) 3-10

Mare Deposit de Droguri

„Cosmos”

Cluj, Str. Iuliu Mania 8.
Telefon 457. (24) 3-10

Petricas & Companiști

mare croitorie românească
CLUJ
Strada Memorandului 8.
În depozit Stofe Englezești.
Prețuri moderate. (22) 3-10

Gumpărați la

Drogeria Rozsa

CLUJ Piața Unirii Nr. 26.
(26) 3-10

„UNIREA”

Societate anonimă pentru
industria de bomboane
biscuiti, etc. și cartonaj

Fabrică de ciocolată

CLUJ, Strada R. Paun Nr. 6.
Telefon: 7-57. Telefon: 7-57.

(27) 3-10